

נשים במצוות סיפור יציאת מצרים

ד"ר מירב (טובול) כהנא

אחת המצוות המרכזיות בליל הסדר היא המצווה לספר ביציאת מצרים. תוקפה של מצווה זו הוא מדאורייתא, וכך הם דברי הרמב"ם:

מצות עשה של תורה לספר בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים בליל חמשה עשר בניסן שנאמר (שמות י"ג) זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים כמו שנאמר (שמות כ') זכור את יום השבת, ומנין שבליל חמשה עשר תלמוד לומר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך. ואף על פי שאין לו בן, אפילו חכמים גדולים חייבים לספר ביציאת מצרים וכל המאריך בדברים שאירעו ושהיו הרי זה משובח.¹

בדברים שלהלן נברר האם גם נשים חייבות במצוות סיפור יציאת מצרים מדאורייתא, או שתוקף המצווה שונה עבור נשים. אנו נזקקים לבירור זה מפני שעל פניו, מצוות סיפור יציאת מצרים היא מצוות עשה שהזמן גרמא, ומרוב המצוות הללו נשים פטורות. לתשובה לשאלה הנזכרת השלכות שונות, שאחת המרכזיות שבהן היא אם אישה יכולה להוציא ידי חובה בקריאת ההגדה גבר, מסיבות שונות, מלספר ביציאת מצרים.

הגמרא אינה מציינת מהי חובתן של נשים במצוות סיפור יציאת מצרים, אך היא דנה בשייכותן לשתי מצוות אחרות בליל הסדר. בדף קח היא מביאה את קביעתו של ר' יהושע בין לוי, שאין עליה עוררין, ביחס לארבע כוסות:

"אמר ר' יהושע בן לוי נשים חייבות בארבע כוסות הללו שאף הן היו באותו הנס... ת"ר הכל חייבין בארבעה כוסות הללו אחד אנשים ואחד נשים ואחד תינוקות.

* ד"ר מירב (טובול) כהנא היא ראש תכנית מתיבתא במדרשה בבר אילן.

¹ הלכות חמץ ומצה ז, א

מצוות שתיית ארבע כוסות בליל פסח היא מצווה מדרבנן, ואף על פי שזו מצוות עשה שהזמן גרמא, חכמים חייבו את הנשים במצווה הזו מפני שאף הן היו באותו הנס.²

מצווה אחרת שהגמרא מזכירה את מעמדן של הנשים ביחס אליה היא מצוות אכילת מצה³. הגמרא לומדת מתוך היקש לאיסור אכילת חמץ, שנשים חייבות בליל ט"ו בניסן באכילת מצה מדאורייתא, בדיוק כמו גברים.

נסכם אפוא: ביחס למצוות אכילת מצה ושתיית ארבע כוסות דרגת החיוב של נשים זהה לחיוב הגברים: אכילת מצה מדאורייתא, שתיית ארבע כוסות – מדרבנן. מהי אם כן דרגת חיוב הנשים במצוות סיפור יציאת מצרים. הפוסקים נחלקו בשאלה זו: יש שציינו כאן פטור מוחלט, יש ציינו חובת דרבנן, ויש שציינו כאן חובת דאורייתא (כגבר).

פטורות מדאורייתא

ספר החינוך⁴ מתייחס למצוות סיפור יציאת מצרים, וכותב בסוף המצווה:

ונוהגת בזכרים ונקבות, בכל מקום ובכל זמן. ועובר עליה ביטל עשה.

על קביעה זו תמה בעל המנחת חינוך. הוא פותח את דבריו בכך שמצוות סיפור יציאת מצרים היא מצוות עשה שהזמן גרמא, ומכיוון שלא מצאנו בגמרא אמירה המחייבת את הנשים במצווה זו, לא ברור לו מדוע המחבר קובע שנשים חייבות במצווה מדאורייתא. הוא מביא לטענתו הוכחה מדברי הרמב"ם, הקובע מפורשות ביחס למצוות אכילת מצה⁵ שנשים חייבות בה, אך אינו אומר שנשים חייבות במצוות סיפור יציאת מצרים. הוא גם מפנה לרמב"ם בהלכות עכו"ם⁶, שם מונה

² בראשונים קיים דיון באשר למשמעות הביטוי "אף הן היו באותו הנס", שנזכר ביחס לכמה מצוות: נר חנוכה, קריאת מגילה ושתיית ארבע כוסות. לפי רשב"ם הכוונה היא שבכל המועדים הללו – חנוכה, פורים ופסח – עיקר הנס התרחש ע"י נשים. בחנוכה ע"י יהודית, בפורים ע"י אסתר ובפסח בזכות נשים צדקניות. תוספות חולקים על ההבנה הזו, מפני שהלשון "אף הן" בא לציין שהן נוספות בנס אך לא העיקר. משום כך הם מפרשים את הביטוי "אף הן היו באותו הנס", שגם הנשים היו תחת הגזרות במועדים הנזכרים, ובישועת ה' ניצלו מהן.

³ מג ע"ב

⁴ מצווה כא

⁵ ו, י

⁶ יב, ג

הרמב"ם מצוות עשה שהזמן גרמא שנשים חייבות בהן (מדאורייתא): אכילת מצה, אכילת קרבן פסח, שמחה במועד ומצוות הקהל, ואת מצוות סיפור יציאת הרמב"ם אינו מונה.

המנחת חינוך מפנה גם לדברי השאגת אריה בהלכות קריאת שמע המסיק שם שנשים פטורות ממצוות זכירת יציאת מצרים בכל יום, מפני שזו ממצווה שהזמן גרמא. המנחת חינוך מסיק מכך שעל אחת כמה וכמה שיהיו פטורות ממצוות סיפור יציאת מצרים, שהיא פעם אחת בשנה.

הוא מרחיב שלא ניתן לומר שנשים חייבות במצוות סיפור יציאת מצרים מהטעם ש'אף הן היו באותו הנס', הואיל ולשיטת התוספות⁷ נימוק זה רלוונטי רק עבור מצוות דרבנן, ואילו סיפור יצ"מ היא מצווה מדאורייתא.⁸

בסוף דבריו הוא מציין שהקביעה של החינוך שנשים חייבות מדאורייתא היא 'חומרא המביאה לקולא', כי לפי החינוך נשים יכולות להוציא גברים בסיפור יציאת מצרים, אבל לאור דבריו הוא, שנשים אינן חייבות במצווה, הן אינן יכולות להוציא גברים. לאור כל הדברים הנ"ל הוא מכריע שזו ודאי מצווה שהזמן גרמא "ולא מצאתי בשום פנים טעם למה יתחייבו נשים". בסוף דבריו הוא קובע שנשים חייבות מצוות יציאת מצרים מדרבנן, כפי שהן חייבות בארבע כוסות.⁹

גם ר' יצחק ב"ר אהרן מיינקובסקי, בעל קרן אורה, סובר שנשים פטורות מסיפור ההגדה, בנימוק שזו מצוות עשה שהזמן גרמא. הוא מנמק את הדברים בכך שהגרמא מזכירה רק ביחס לארבע כוסות שהן חייבות מהטעם שאף הן היו באותו הנס, והואיל והטעם הזה מועיל רק למצוות דרבנן (כשיטת תוספות לעיל), יוצא

⁷ מגילה ד ע"א

⁸ השיטה המובאת בתוספות מצויה במחלוקת, ולא כולם הסכימו לכך שהטעם 'אף הן היו באותו הנס' אינו שייך במצוות דאורייתא. ראו למשל בהרחבה אצל הרב קולין, מנחת אליהו, סימן יט; יחווה דעת, חלק ב, סימן סה.

⁹ הרב ד' אויערבאך תמה בספרו הליכות ביתה (סימן יח, הערה נח) על מסקנתו של המנחת חינוך שנשים חייבות במצווה מדרבנן. לדבריו לפי המהלך של המנחת חינוך, שהתורה לא חיבה את הנשים במצוות סיפור יציאת מצרים, היה עליו לקבוע שנשים פטורות לגמרי ממצווה זו, גם מדרבנן, שכן הטעם 'אף הן היו באותו הנס' מועיל כאמור לחייב נשים רק במצוות דרבנן, אבל למה שפטרה התורה מטעם שהזמן גרמא, אין מנגנון המחייב נשים מדרבנן, כמו למשל במצוות סוכה – ברגע שיש פטור מדאורייתא בנימוק של מצוות עשה שהזמן גרמא, אין חיוב מדרבנן.

שנשים פטורות ממצוות ההגדה. הוא גם קובע שמכיוון שעיקר הזכירה של יצ"מ הוא בליל פסח, ונשים פטורות כאמור מזכירה זו, הרי שהן פטורות גם מהזכירה שבכל יום. אולם את מסקנתו ביחס לזכירה שבכל יום הוא משאיר בצריך עיון. האדמו"ר הזקן מחב"ד משקף בפסיקתו את הגישה הנזכרת, וקובע שנשים חייבות במצוות ההגדה מדרבנן¹⁰:

וכן בשאר כל המצוות הנוהגות בלילה זה אין חילוק בין אנשים לנשים, שאף שהנשים פטורות מכל מצות עשה שהזמן גרמא בין של תורה בין של ד"ס אעפ"כ חייבו אותן חכמים בכל הדברים שתקנו בלילה זה, לפי שאף הן היו באותו הנס של יציאת מצרים. ובאכילת מצה הן חייבות מן התורה לפי שהוקשה מצות עשה של אכילת מצה למצות לא תעשה של אכילת חמץ.

בדבריו יש אמירה מפורשת שכל המצוות הנוהגות בלילה הזה – נשים חייבות בהן מכוח חיוב חכמים, ובאכילת מצה הן מחויבות מדאורייתא.

החיי אדם¹¹ סובר שנשים פטורות מסיפור יצ"מ מדאורייתא, אך הן חייבות במצווה מדרבנן, מהטעם שהן חייבות בארבע כוסות (מדרבנן), הואיל וההלכה היא ש'אם שתאן [את הכוסות] על הסדר לא יצא'. משום כך הן חייבות באמירת ההגדה, כדי לקיים שתייה על הסדר.¹²

אחרונים נוספים שצינו שנשים פטורות מדאורייתא ממצוות סיפור יצ"מ מהטעמים הנזכרים.¹³

חייבות מדאורייתא

כנזכר לעיל, שיטת החינוך היא שנשים חייבות במצוות סיפור יצ"מ מדאורייתא, בדיוק כמו גברים. החינוך קבע את הדברים, סתם ולא פירש מהו הנימוק שבשלו נשים חייבות במצווה זו מדאורייתא, שכן כאמור אין התייחסות מפורשת בגמרא למצווה זו.

¹⁰ שולחן ערוך הרב סימן תעב, כה

¹¹ כלל קל, סימן יב

¹² ראו אצל הרב קולין, שם, עוד רשימה ארוכה של פוסקים הסוברים שהחיוב במצוות סיפור יצ"מ אינו חיוב ישיר, אלא נובע מחיוב הנשים במצוות שתיית ארבע כוסות.

¹³ ראו דיון ארוך בדבריהם בשו"ת יחוה דעת, ב, סימן סה.

המנחת חינוך חולק על החינוך, ומביא סיוע לשיטתו מדברי הרמב"ם. הרמב"ם אכן מתייחס לשתי המצוות שהגמרא הזכירה את שייכותן של נשים אליהן, ופסקתו הולמת את דברי הגמרא: נשים חייבות באכילת מצה¹⁴, והן חייבות בשתיית ארבע כוסות¹⁵. כשהרמב"ם מתייחס למצוות סיפור יציאת מצרים, הוא כותב שזו 'מצוות עשה של תורה' ו'אפילו חכמים גדולים חייבים לספר ביציאת מצרים', והוא אינו מציין שנשים חייבות המצווה. כאמור, בהלכות עכו"ם¹⁶ הרמב"ם מונה את מצוות עשה שהזמן גרמא שהנשים חייבות בהן:

כל מצות עשה שהיא מזמן לזמן ואינה תדירה נשים פטורות חוץ מקידוש היום ואכילת מצה בלילי הפסח ואכילת הפסח ושחיטתו והקהל ושמחה שהנשים חייבות.

לאור הלכה זו קבע המנחת חינוך שלפי הרמב"ם אישה פטורה ממצוות סיפור יציאת מצרים.

ברם בסיכום מצוות העשה בספר המצוות לרמב"ם הוא מונה 60 מצוות הכרחיות, ומתוכן ציין 14 מצוות שנשים פטורות מהן. מצוות סיפור יציאת מצרים מנויה בין המצוות ההכרחיות אך לא כמצווה שנשים פטורות ממנה. האחרונים העלו את הסתירה לכאורה בין ספר המצוות למשנה תורה בנושא זה. חלק מהם הכריעו שעמדת הרמב"ם היא כעמדתו בספר המצוות, דהיינו שמצוות סיפור יציאת מצרים מחייבת גם נשים (מדאורייתא). הסיבה העיקרית להכרעתם, בניגוד לדברי המנחת חינוך, היא שקיימות מצוות נוספות שהזמן גרמא שנשים חייבות בהן, ושהרמב"ם לא מנאם בהלכות עכו"ם¹⁷.

ר' שלמה הכהן מווילנא, בעל החשק שלמה¹⁸, מציג מהלך מעניין ומחודש שבעקבותיו הוא קובע שנשים חייבות באמירת ההגדה מדאורייתא. הוא מתייחס לדברי ר' אחא בר יעקב בגמרא¹⁹ הקובע בעקבות דרישת פסוק שסומא פטור מלומר

¹⁴ חמץ ומצה, ו, י

¹⁵ ז, ז

¹⁶ יב, ג

¹⁷ ראו למשל שו"ת יהודה יעלה, חלק א, סימן פב; עבודת המלך על הלכות עכו"ם יב, ג; נר מצווה, סימן י, אות קמ"קמא; חזון יחזקאל, ר"ה, פרק ב, הלכה ד.

¹⁸ פסחים קטז ע"ב

¹⁹ שם

הגדה. החשק שלמה כותב שאנו חייבים את הפסוק כדי לפטור את הסומא, כי לולא כן היינו מחייבים אותו לומר הגדה, בנימוק שבפסוק שלהלן מוקש עניין זכירת יצ"מ לאיסור אכילת חמץ: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִמִּצְרָיִם מִבֵּית עֶבְדִים כִּי בַחֶזֶק יָד הוֹצִיא יְקֹוֹק אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֶאֱכַל חֶמֶץ"²⁰. הואיל וסומא ישנו באיסור אכילת חמץ, היינו יכולים לחשוב שהוא חייב באמירת הגדה, קמ"ל שלא. כעת ממשיך החשק שלמה עם רעיון ההיקש שחידש ומשליכו גם לגבי נשים:

והיקשא איצטריך לרבות נשים דחייבין באמירת הגדה, דאל"ה הוה אמינא דפטירי משום דהוי מ"ע שהז"ג, וטעם שאף הן היו באותו הנס לא מהני רק במצות דרבנן [...], [ו]האריכו בזה הרבה אי נשים חייבין באמירת הגדה וכתבו פנים לכאן ולכאן, ולפע"ד נראה כמש"כ בע"ה דיש ללמוד מהיקשא דהך קרא דחייבין מה"ת, וכמו דיליף הש"ס לעיל ד' מ"ג מהיקשא לענין מ"ע דאכילת מצה.

לפי אותו היקש שהעלה וחידש, הוא מסיק שנשים חייבות באמירת אגדה מדאורייתא.²¹

חלק מהפוסקים כתבו שמכיוון שאישה חייבת באכילת מצה (מדאורייתא) היא חייבת גם באמירת האגדה, הואיל והמצה היא 'לחם עוני', דהיינו 'לחם שעונים עליו דברים הרבה', ומכוחה הנשים חייבות בסיפור דברים.²²

המהר"י סגל מביא בשם רבנו שמחה,²³ שנשים חייבות בהלל בליל פסח, מהטעם שאף הן היו באותו הנס, ואף יכולות להוציא אנשים ידי חובה. היסוד המונח בשיטה זו הוא שהנימוק 'אף הן' מועיל גם לחובת דאורייתא, שלא כשיטת התוספות.²⁴

²⁰ שמות יג, ג

²¹ על ההיקש המיוחד הנזכר של החשק שלמה מעיר הרב זוין בספרו המועדים בהלכה (עמ' שלג הערה 36), שמהלכו של החשק שלמה מחודש ואינו פשוט, שכן לשיטת רש"י (סוכה לא ע"א) אין אדם דן היקש מעצמו, אא"כ נתקבל בסיני. וגם לשיטת החולקים (תוספות, שם) לא מצינו דרשת היקש אחרי חכמי התלמוד. ומ"מ על דבריו יש לומר לא מצינו – אינה ראייה.

²² למשל דברי המהר"ם שיק כל תרי"ג מצוות, סימן כא.

²³ מובא במנהגי מהרי"ל, סדר האגדה, סימן מה.

²⁴ הוא מבחין בין קריאת מגילה, שאף בה נשים חייבות מטעם 'אף הן', אך לשיטת המרדכי אין יכולות להוציא גברים, לעומת ההלל של פסח שבו כאמור הן יכולות להוציא גברים. הטעם להבדל לפי המהר"י סגל הוא שבקריאת מגילה יש עניין של פרסום הנס וקריאה בציבור, "ויותר יפה הדבר באנשים".

הרב פיינשטיין²⁵ מניח בפשטות שההיקש של הגמרא 'כל שישנו באכילת חמץ ישנו באכילת מצה', אינו מתכוון רק למצוות אכילת מצה, אלא מצה היא סמל לכל מצוות עשה שהן מדאורייתא בפסח, ומכוח היקש זה אישה חייבת באמירת הגדה מדאורייתא. משום כך אישה יכולה, כשנצרך הדבר, להוציא את בעלה ידי חובה באמירת הגדה.

טור ושולחן ערוך

מעיון בדברי הטור ושו"ע לא ברור כל כך האם אישה חייבת במצוות סיפור יצ"מ מדאורייתא או מדרבנן. הטור כותב:

אחד אנשים ואחד נשים חייבים בהם ובכל מצות הנוהגות באותה לילה כגון מצה ומרור.²⁶

מעטים ראו בדברי הטור 'כגון מצה ומרור', השמטה מפורשת של מצוות סיפור יצ"מ, ורצו לומר שלפי הטור אישה פטורה ממצווה זו.²⁷ אולם סביר יותר לקבל את שיטת הברכי יוסף²⁸ שהטור התכוון גם למצוות סיפור יצ"מ, ואת מצוות מצה ומרור ציין כדוגמות בלבד.²⁹ מכל מקום דרגת החיוב אינה מצוינת כאן מפורשות.

מהשו"ע³⁰ עולה בבירור שנשים חייבות בסיפור יצ"מ, שכן הוא כותב:

גם הנשים חייבות בארבע כוסות ובכל מצות הנוהגות באותו לילה".

המשנה ברורה³¹ פירט את המצוות:

כגון מצה ומרור ואמירת הגדה.

ברם גם השו"ע אינו כותב מהו גדר החיוב. על דברי השו"ע שנשים חייבות בכל מצוות הלילה, העיר הגר"א "מאותו הטעם של כוסות". מצד אחד אפשר לומר

²⁵ אגרות משה, או"ח, ה, סימן כ

²⁶ או"ח תעב

²⁷ ראו למשל את שיטת בית דוד, הובאה בברכי יוסף, או"ח, תעג, טו.

²⁸ או"ח תעג, טו.

²⁹ אמנם החיי אדם (כלל קל, סימן יב) הניח שהטור כתב מצה ומרור בדווקא, והואיל ולא כתב הגדה, שיטת הטור היא שנשים פטורות לגמרי מאמירת הגדה.

³⁰ תעב, יד

³¹ ס"ק מה

שהאופן שבו כרך השו"ע את כל המצוות יחד, ובפרט שמצוות אמירת ההגדה נכרכת עם מצוות מצה ומרור, מלמד שלשיטתו אישה חייבת באמירת הגדה מדאורייתא. דברי הגר"א הולמים לפי זה את השיטה שהנימוק 'אף הן היו באותו הנס', הנימוק המוזכר בגמרא ביחס לשתיית ארבע כוסות, מועיל גם לחיוב במצוות עשה שהזמן גרמא שהן מדאורייתא. אף ששיטה זו נראית לי עיקר³², אפשר לומר שהשו"ע סתם את דבריו והתכוון לומר שאכן נשים חייבות בכל מצוות הלילה, אולם כל מצווה מתוקף אחר, ובהלכה זו התייחס רק לחיוב לעומת הפטור לגמרי מהמצווה. העובדה שמצוות סיפור יצ"מ נכרכת עם מצוות דאורייתא (מרור ומצה) לעומת שתיית ארבע כוסות מדרבנן, זה רק משום שברצף הסימן עוסק בשתייה של הכוס הראשונה, וזו הסיבה לחלוקה הנ"ל בין המצוות.

ערוך השולחן³³ מציג את כל המצוות של הלילה הזה בחדא מחתא, וגם הוא אינו אומר מפורשות מה גדר חיוב אמירת ההגדה בנשים:

וגם הנשים חייבות בארבע כוסות ובכל המצות השייך לאותו לילה כמו אכילת מצה ואמירת ההגדה, ואם אין יכולות להגיד בעצמן ישמעו ההגדה, משום דכתיב [דברים טז, ג] לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות כל שישנו באכילת חמץ ישנו באכילת מצה, והנשים ישנן באיסור חמץ דלא תעשה מצוות נשים כאנשים, ולכן חייבות גם באכילת מצה אף על גב שזוהו מצות עשה שהזמן גרמא, וממילא כיון שחייבות במצה חייבות גם בפסח ומרור שהרי איתקשו זל"ז כדכתיב על מצות ומרורים יאכלוהו ואף על גב דמרור בזמן הזה דרבנן מ"מ כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון וממילא שגם חייבות בכל מצות הלילה שכולן עניין אחד הן, ועוד שהרי בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים, ולכן פשיטא שהחיוב עליהן בכל מצות הלילה שהוא רק משום גאולת מצרים[...]."

לפי ערוך השולחן, הואיל ואישה חייבת במצה, מרור ופסח מדאורייתא (בזה"ז מרור מדרבנן) היא מתחייבת גם בכל מצוות הלילה הזה, וזאת בשל שני נימוקים: א. כל המצוות הלילה הזה הן עניין אחד; ב. שותפותן של הנשים בגאולת מצרים. מחד גיסא, אפשר להבין מדבריו שהחיוב הוא מדאורייתא, וגם כאן נאמר שלשיטתו 'אף

³² זו גם מסקנת הברכי יוסף, שם.

³³ תעב, טו

הן היו באותו הנס', שמנוסח בהלכה זו בלשון 'בזכות נשים צדקניות', מועיל גם לחיוב במצוות דאורייתא; מאידך גיסא אפשר לומר 'שכולן עניין אחד הן' רק לעניין זה שהנשים חייבות בכל מצוות הלילה, וכל מצווה יש לה התוקף משלה.

סיכום

שורשו של הדיון אם האישה חייבת במצוות סיפור יציאת מצרים נעוץ בעובדה שהגמרא אינה מגדירה מה שייכותן של הנשים למצווה הזו, אע"פ שזו מצוות עשה מדאורייתא, ועוד מצווה מרכזית בלילה זה. השאלה מתעצמת לאור העובדה שהגמרא קובעת מפורשות את גדר חיוב הנשים בשתי מצוות אחרות: שתיית ארבע כוסות ואכילת מצה.

הפוסקים הראשונים והאחרונים חלוקים בנושא זה. יש שהבינו משתיקת הגמרא בנושא שנשים אינן חייבות במצוות הגדה מדאורייתא, ונימקו זאת בשל העובדה שמצווה זו היא מצוות עשה שהזמן גרמא. הנימוק 'אף הן היו באותו הנס' שמופיע ביחס למצוות שתיית ארבע כוסות מועיל עבור מצוות עשה שהזמן גרמא מדרבנן אך לא מדאורייתא. על פי גישה זו נשים אינן יכולות להוציא גברים ידי חובה באמירת הגדה. לפיכך יש לשים לב שאם קוראים את ההגדה בסבב, כלומר מחלקים את הקטעים בין המשתתפים, שאת קטעי החובה יאמרו גברים או שאם אישה קוראת קטע כזה, הגברים יחזרו אחריה בלחש.

פוסקים אחרים הבינו ששתיקת הגמרא היא מכיוון שפשוט וברור שנשים חייבות באמירת הגדה מדאורייתא, ונימקו את הפשטות הזו באופנים שונים. יש שטענו שהנימוק 'אף הן היו באותו הנס' מועיל גם כדי לחייב במצוות מדאורייתא; יש שראו כאן המשך לחיובן באכילת מצה ואיסור אכילת חמץ; ויש שחידש כאן היקש. לפי שיטה זו אין בעיה שאישה תוציא גבר ידי חובה באמירת הגדה.

מעניין לציין שבשני חיבורים שונים של הרב עובדיה יוסף מובאות פסיקות שונות, הסותרות זו את זו. בחזון עובדיה נאמר כך:

אף הנשים חייבות בסיפור יצי"מ [...] , ומ"מ כיון שיש מחלוקת אם הנשים חייבות בהגדה מן התורה או רק מדרבנן נכון שלא יוציאו את האנשים י"ח.³⁴

³⁴ חלק ב, עמ' קמט

לעומת זאת, בחיבור המוקדם יותר, בשו"ת יחוה דעת נאמר:

גם הנשים חייבות בהגדה ובסיפור יציאת מצרים בליל פסח, מן התורה, ויכולות להוציא את האנשים ידי חובתם.³⁶³⁵

³⁵ חלק ב, סימן סה

³⁶ בהקשר זה יש להעיר על לשון ההלכה בספר הלכות בת ישראל, לרב י' פוקס, אשר בפרק כג (הלכה כו) כותב: "יש אומרים שהנשים חייבות במצות סיפור יציאת מצרים מן התורה, אבל מדברי הפוסקים משמע שאינן חייבות אלא מדרבנן. ולכן אשה לא תקרא את ההגדה כדי להוציא אנשים ידי חובתם". לשון הדברים אינה מדויקת בעליל, שכן משתמע ממנה שהמחלוקת אם מצוות סיפור יצ"מ היא מדאורייתא או מדרבנן, היא מחלוקת עיונית, אולם בהכרעה קבעו הפוסקים שהן חייבות מדרבנן. אולם ראינו שיש שורה של פוסקים המחייבת את הנשים באמירת הגדה מדאורייתא, ואין מדובר רק בשיטה תיאורטית.